

Arnar Helgi Lárusson v. Island (stížnost č. 23077/19)

Datum rozhodnutí: 31. května 2022

Závěr: *Lze konstatovat existenci konkrétních zlepšení, pokud jde o bezbariérový přístup, a rovněž závazek města nadále bezbariérovost rozšiřovat.*

Obsah: Stížnost se týká přístupu stěžovatelky, která je po nehodě na invalidním vozíku, do budov městské samosprávy, v nichž sídlí sociální a kulturní zařízení. Stěžovatelka se před vnitrostátními soudy domáhala nařízení, aby bylo město bezodkladně povinno svá zařízení vybavit rampami pro vozíčkáře, výtahy a parkovacími místy pro tělesně postižené. Její žaloba ale byla zamítnuta, když vnitrostátní soudy uvedly, že místní samospráva má právo uvážení, pokud jde o přiměřená opatření pro osoby s postižením. Soud šesti hlasy k jednomu rozhodl, že nebyl porušen čl. 14 Úmluvy.

Poznámka: Soud konstatoval, že vedení města Reykjanesbaer podniká postupné konkrétní kroky za účelem zlepšení přístupu do svých zařízení, a to v závislosti na prostředcích, které jsou k dispozici v jeho rozpočtu. Město se rozhodlo nejprve zajistit bezbariérovost přístupu ke školským a sportovním zařízením, což soud považoval za odůvodněné rozhodnutí. Povinnost zajistit bezodkladně další opatření by vedla ke vzniku nepřiměřeného nebo neodůvodněného břemene. Soud neměl za to, že by byla stěžovatelka v projednávané věci diskriminována.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 24. 5. 2016, *Biao v. Dánsko*, č. 38590/10, rozsudek ze dne 23. 2. 2016, *Çam v. Turecko*, č. 51500/08, rozsudek ze dne 30. 1. 2018, *Enver Şahin v. Turecko*, č. 23065/12, rozsudek Velkého senátu ze dne 7. 2. 2013, *Fabris v. Francie*, č. 16574/08, ECHR 2013 (výňatky), rozsudek ze dne 10. 9. 2020, *G. L. v. Itálie*, č. 59751/15, rozsudek ze dne 30. 4. 2009, *Glor v. Švýcarsko*, č. 13444/04, ECHR 2009.

Relevantní ustanovení: čl. 8 (právo na respektování rodinného a soukromého života) ve spojení s čl. 14 (zákaz diskriminace) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Ecodefence a ostatní v. Rusko (stížnosti č. 9988/13 a 60 dalších stížností)

Datum rozhodnutí: 14. června 2022

Závěr: *Vytvoření zvláštní kategorie organizací „cizích agentů“, zatížených dodatečnými požadavky auditingu a podáváním zpráv, spolu s nepřiměřenými a svévolně udělovanými pokutami učinily opatření proti stěžovatelům podle cizineckého zákona „nikoliv nezbytné v demokratické společnosti“.*

Obsah: Věc se týká opatření dopadajících v Rusku na základě cizineckého zákona z roku 2012 na 73 stěžovatelů – nevládních organizací zasazujících se za zájmy občanské společnosti, lidská práva, ochranu přírody a kulturního dědictví, vzdělávání, témata veřejného pořádku a migrace. Zákonná opatření zahrnovala jejich registraci jako „cizích agentů“, což zakládalo požadavky na zvláštní audity, podávání zpráv a zvláštní označování, a to pod hrozbou vysokých pokut. Ty vedly v mnoha případech k dobrovolné nebo vynucené likvidaci těchto organizací. V případě dvou organizací, jejichž likvidace byla nařízena v prosinci 2021, Mezinárodní Memorial a Memorial Centrum pro lidská práva, požádal soud o pozastavení výkonu těchto rozhodnutí do doby, než rozhodne o stížnostech organizací samotných, ale ruské úřady tuto žádost nerespektovaly a příkazy k likvidaci byly vykonány. Soud rozhodl jednomyslně, že byl porušen čl. 11 Úmluvy.

Poznámka: Soud konstatoval, že klasifikace organizací na základě zákona jako „zapojených do politické aktivity“ nebo „financovaných ze zahraničí“ byla založena na širokém a nepředvídatelném výkladu. V podstatě jakékoliv obvyklé činnosti nevládních organizací jakkoliv spojené s obvyklým fungováním demokratické společnosti byly prohlášeny za „politické“.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 22. 4. 2013, *Animal Defenders International v. Spojené království*, č. 48876/08, ECHR 2013 (výňatky), rozsudek ze dne 26. 4. 2016, *Cumhuriyet Halk Partisi v. Turecko*, č. 19920/13, (výňatky), rozsudek Velkého senátu ze dne 8. 12. 1999, *Freedom and Democracy Party (ÖZDEP) v. Turecko*, č. 23885/94, ECHR 1999 VIII, rozsudek ze dne 10. 6. 2010, Jeho-

vah's Witnesses of Moscow a ostatní v. Rusko, č. 302/02.

Relevantní ustanovení: čl. 11 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na svoboda shromažďování a sdružování).

Grosam v. Česká republika (stížnost č. 19750/13)

Datum rozhodnutí: 23. června 2022

Závěr: *Proces výběru laických přisedících kárného senátu nebyl transparentní, kárný senát pak nebyl objektivně nestranný, vzhledem k tomu, že někteří z hodnotitelů byli vůči stěžovateli v přímém soutěžním postavení.*

Obsah: Stížnost se týká pokuty, udělené Nejvyšším správním soudem v disciplinárním řízení proti soudnímu exekutorovi pro nesprávný postup, a následné stížnosti, kterou stěžovatel podal k Ústavnímu soudu. Ministerstvo spravedlnosti podalo kárnou žalobu proti stěžovateli, kterou projednával příslušný kárný senát Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel byl shledán vinným a byla mu uložena pokuta ve výši 350 000 korun. Stěžovatel podal stížnost k Ústavnímu soudu a mimo jiné uváděl, že disciplinární soud nebyl „nejvyšším tribunálem“ ve smyslu Úmluvy. Ústavní soud jeho stížnost odmítl jako zjevně nedůvodnou. Stěžovatel následně podal stížnost k soudu, v níž uvedl mimo jiné, že kárný senát Nejvyššího správního soudu nelze považovat za „nejvyšší tribunál“ s ohledem na jeho složení a nedostatek skutečných záruk odbornosti a nezávislosti, když je složen ze šesti členů, z nichž pouze dva jsou kariérní soudci. Soud čtyřmi hlasy ku třem dospěl k závěru, že byl porušen čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Poznámka: Soud uvedl, že výběr laických přisedících byl prováděn losem ze seznamu pořízeného dle výběru zcela závislém na subjektivní úvaze pověřených osob, a tedy nebyl dostatečně transparentní, když chyběla jakákoliv předem určená výběrová kritéria. Nebyly zde žádné záruky proti vnějšímu nátlaku a možné spřízněnosti osob uvedených v seznamu se žalobcem, Ministerstvem spravedlnosti. Soud také přisvědčil stěžovateli, pokud šlo o jeho obavy z nedostatku nestrannosti kárného senátu, kde třetina členů byla vůči němu v přímém soutěžním postavení. Pokud jde pak o přezkum Ústavním soudem, soud konstatoval, že Ústavní soud nemá pravomoc zabývat se posouzením věci na úrovni

obyčejného práva. Ačkoliv může rozhodnout, že řízení nebylo v souladu s požadavky Úmluvy, nemůže nařídit nové projednání věci a odstranit nedostatky disciplinárního řízení.

Související judikatura: rozhodnutí o částečné přijatelnosti stížnosti ze dne 28. 8. 2001, *Allan v. Spojené království*, č. 48539/99, ECHR 2002-IX, rozsudek ze dne 11. 1. 2007, *Augusto v. Francie*, č. 71665/01, rozsudek ze dne 24. 2. 2011, *BENet Praha, spol. s r. o. v. Česká republika*, č. 33908/04, rozsudek Velkého senátu ze dne 3. 4. 2012, *Boulois v. Lucembursko*, č. 37575/04, ECHR 2012, rozsudek ze dne 3. 3. 2005, *Brudnicka a ostatní v. Polsko*, č. 54723/00, ECHR 2005 II.

Relevantní ustanovení: čl. 6 odst. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na spravedlivý proces).

Haščák v. Slovensko (stížnost č. 58359/12, 27787/16 a 67667/16)

Datum rozhodnutí: 23. 6. 2022

Závěr: *Uchovávaní analytického materiálu získaného sledováním stěžovatele bylo upraveno utajenými předpisy bez objektivního vnějšího dohledu.*

Obsah: Stěžovatel je významným podnikatelem v čele vlivné finanční skupiny a obchodním partnerem jiného stěžovatele ve věci Zoltán Varga v. Slovensko (č. 58361/12). Stížnost se týká sledovací operace slovenských tajných služeb („Operace Gorila“) z let 2005 a 2006 a informací, které byly v jejím průběhu tajnými službami opatřeny. V souvislosti se dvěma příkazy ke sledování, které vydal Krajský soud v Bratislavě v polovině desátých let 21. století, bylo povoleno také sledování stěžovatele. V této souvislosti byl potom tajnými službami odposloucháván jeho byt, což vyústilo v existenci audionahrávek a přepsaných analytických shrnutí ohledně všech tam probíhajících aktivit. Stěžovatel se následně pokoušel dosáhnout zničení takto získaného materiálu. V souvislosti s jeho sledováním nebylo nikdy vzneseno žádné obvinění. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 8 Úmluvy.

Poznámka: Soud odkázal na své závěry ve věci Zoltán Varga v. Slovensko, poukázal na nedostatky v aplikovatelných pravidlech a řízeních a nedostatek nezávislého dohledu nad aktivitami slovenské tajné služby, jakož i na další uchovávaní některých takto získaných dat ze strany tajné služby bez relevantního

důvodu. Prohlásil tuto praxi za neslučitelnou s účelem Úmluvy.

Související judikatura: rozsudek ze dne 10. 2. 1995, *Allenet de Ribemont v. Francie*, č. 15175/89, Series A 308, rozsudek ze dne 27. 4. 2006, *Casse v. Lucembursko*, č. 40327/02, rozsudek ze dne 15. 7. 1982, *Eckle v. Německo*, 8130/78, Series A 51, rozsudek ze dne 23. 10. 2008, *Khuzhin a ostatní v. Rusko*, č. 13470/02, rozsudek ze dne 18. 12. 2007, *Šubinski v. Slovinsko*, č. 19611/04, rozsudek ze dne 20. 7. 2021, *Zoltán Varga v. Slovensko*, č. 58361/12 25592/16, 27176/16.

Relevantní ustanovení: čl. 8 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na respektování rodinného a soukromého života).

Rozsudek Velkého senátu ve věci Kavala v. Turecko (stížnost č. 28749/18)

Datum rozhodnutí: 11. července 2022

Závěr: *Opatření realizovaná Tureckem vylučují, že byl členský stát v dobré víře k zajištění skutečné a efektivní ochrany práv garantovaných Úmluvou, jejichž porušení soud shledal ve svém rozsudku.*

Obsah: Věc se týká rozhodnutí o otázce předložené soudu Výborem ministrů Rady Evropy, zda Turecko porušilo svůj závazek vyplývající z čl. 46 odst. 1 Úmluvy, postupovat podle rozsudku soudu ve věci Kavala v. Turecko. Stěžovatel v této věci, podnikatel a aktivista angažující se v ochraně lidských práv, založil řadu nevládních organizací a hnutí. Stěžovatel byl uvězněn v listopadu 2017 a byl nepřetržitě vězněn nejméně do 2. 2. 2022, kdy Výbor ministrů rozhodl o předložení věci soudu podle čl. 46 odst. 4 Úmluvy. Věc byla přidělena Velkému senátu. Velký senát 16 hlasy k jednomu rozhodl, že Turecko porušilo svou povinnost podle čl. 46 odst. 1 Úmluvy, když se neřídilo rozsudkem soudu ve věci Kavala v. Turecko z 10. prosince 2019. Soudci Bošnjak a Derenčinović vyjádřili odlišné stanovisko a soudce Yüksel vyjádřil částečně nesouhlasné stanovisko.

Poznámka: Soud konstatoval, že na základě rozsudku soudu ve věci Kavala v. Turecko nařídily vnitrostátní soudy propuštění pana Kavaly na kauci. Pan Kavala byl skutečně 18. 2. 2020 propuštěn, nicméně tentýž den byl opět zatčen na základě příkazu veřejného žalobce v souvislosti s údajným pokusem o vzpouru a následující den byl umístěn do

vazby. Dne 9. 3. 2020 byl do vazby umístěn také na základě obvinění ze špionáže. Obvinění vznesená nově proti němu byla přitom skutkově identická s těmi, která již byla dříve předmětem posouzení soudem. Rovněž podezření ze špionáže vycházelo z činnosti pana Kavaly pro neziskovou organizaci. Soud proto dospěl k závěru, že ani rozhodnutí o vazbě, ani nová obvinění nezahrnují podstatně nové skutkové okolnosti, které by odůvodňovaly pokračování jeho vazby v rozporu s ústavními zárukami ochrany před svévolným zadržováním. Soud konstatoval, že k datu, kdy mu byla věc předložena Výborem ministrů, byl pan Kavala držen ve vazbě po čtyři roky, tři měsíce a čtrnáct dnů, přes tři rozhodnutí soudu nařizující jeho propuštění a jeden osvobozující rozsudek.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 8. 4. 2004, *Assanidze v. Gruzie*, č. 71503/01, ECHR 2004-II, rozsudek ze dne 19. 1. 2021, *Atilla Taş v. Turecko*, č. 72/17, rozsudek ze dne 11. 10. 2011, *Emre v. Švýcarsko*, (č. 2), č. 5056/10, rozsudek ze dne 22. 5. 2014, *Ilgar Mammadov v. Azerbajdžán*, č. 15172/13, rozsudek Velkého senátu ze dne 29. 5. 2019, *Ilgar Mammadov v. Azerbajdžán* (řízení o porušení smlouvy), č. 15172/13, rozsudek ze dne 10. 12. 2019, *Kavala v. Turecko*, č. 28749/18.

Relevantní ustanovení: čl. 46 odst. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (závaznost a výkon rozsudků).

Darboe a Camara v. Itálie (stížnost č. 5797/17)

Datum rozhodnutí: 21. července 2022

Závěr: *Ohled na vysokou zranitelnost dítěte je třeba upřednostnit před zvažováním jeho postavení jako ilegálního přistěhovatele.*

Obsah: Stěžovatelé v červnu 2016 připluli do Itálie na člunech jako údajně nezletilí bez doprovodu. Stížnost se týká jejich umístění do přijímacího střediska pro dospělé a následného řízení o určení jejich věku. Ve stížnosti bylo ze strany prvního stěžovatele poukazováno také na podmínky v přijímacím středisku, jehož kapacita byla 542 osob, ale ve skutečnosti tam bylo ubytováno 1 400 lidí. Ubytovací prostory nebyly vytápěny, nebyla k dispozici teplá voda, kapacita umývací a jídelny byla nedostatečná, vzdělávací a volnočasové aktivity byly velmi omezené, a přijímací středisko bylo nedostatečně personálně vybaveno. Nože, alkohol a drogy se naproti tomu vyskytovaly v centru často

a docházelo tu k násilí a prostituci. Po přezkoumání stupně biologické zralosti alternativní metodou bylo následně potvrzeno, že datum narození prvního stěžovatele odpovídalo jím uvedeným údajům (rok 1999). Na základě žádosti prvního stěžovatele podle čl. 39 Úmluvy bylo vládě členského státu uloženo přemístit stěžovatele do zařízení pro nezletilé bez doprovodu. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 8, pokud jde o nedostatky procesních záruk poskytnutých prvnímu stěžovateli jako nezletilému, čl. 3, pokud jde o délku a podmínky zadržování prvního stěžovatele v přijímacím středisku pro dospělé, a porušení čl. 13 ve spojení s čl. 3 a 8 ve vztahu k prvnímu stěžovateli.

Poznámka: Soud uvedl, že jeho ustálená judikatura zdůrazňuje, že obtíže, které vyplývají z neustálého přílivu migrantů zejména pro státy na vnější hranici Evropské unie, nevyvazují tyto státy z jejich závazků vyplývajících

z čl. 3 Úmluvy. Vzhledem k tomu, že místo pobytu druhého stěžovatele není známo, soud vyškrtl část stížnosti, která se týkala jeho.

Související judikatura: rozsudek ze dne 2. 4. 2015, *Aarabi v. Řecko*, č. 39766/09, rozsudek ze dne 22. 11. 2016, *Abdullahi Elmi a Aweys Abubakar v. Malta*, č. 25794/13 a 28151/13, rozsudek ze dne 25. 9. 2012, *Ahmade v. Řecko*, č. 50520/09, rozsudek Velkého senátu ze dne 29. 3. 2016, *Bédat v. Švýcarsko*, č. 56925/08, ECHR 2016, rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 2. 2012, *Hirsi Jamaa a ostatní v. Itálie*, č. 27765/09, ECHR 2012.

Relevantní ustanovení: čl. 3 (zákaz mučení), čl. 8 (právo na respektování rodinného a soukromého života), čl. 13 (právo na účinné opravné prostředky) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Připravila: Pavla Boučková